SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:768

av Elise Ryder Wikén (M)

Bättre förutsättningar för landets fjällräddare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Polismyndigheten i uppdrag att, i dialog med fjällräddarnas företrädare, kartlägga fjällräddarnas uppdragsrelaterade utrustningskostnader och bedöma om befintliga ersättningar säkerställer en långsiktigt hållbar utrustningsförsörjning och rekrytering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att regeringen bör låta utreda en långsiktigt hållbar modell för finansiering av den utrustning som fjällräddare behöver för sina uppdrag, med beaktande av möjligheter till kostnadsersättning, investeringsstöd och gemensamt tillhandahållen utrustning, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att nödvändig och av Polismyndigheten godkänd rekognosering omfattas av tydliga villkor för ersättning för tidsåtgång och uppdragsrelaterade kostnader och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns cirka 400 fjällräddare i Sverige längs den svenska fjällkedjan från Norrbotten i norr till Dalarna i söder. Polisen ansvarar för alla räddningsinsatser i fjällvärlden. Till sin hjälp har polisen den statliga fjällräddningen som är organiserad direkt under Polismyndigheten. Fjällräddningen bygger på insatser från frivilliga som bor i fjällområdet och som utbildas och delvis utrustas av polisen.

Fjällräddarnas kompetens används idag inte enbart vid räddningsinsatser i fjällmiljö utan även vid eftersök av försvunna personer i andra delar av landet. Därmed utgör verksamheten en nationell resurs, vars långsiktiga kompetens- och utrustningsförsörjning är av större statligt intresse.

Polismyndigheten ställer höga krav på fjällräddarnas utrustning utöver den som myndigheten tillhandahåller. Beroende på uppdrag och lokala förhållanden kan fjällräddare behöva tillgång till egna fordon som skoter och/eller fyrhjuling samt annan utrustning som uppfyller Polismyndighetens krav. Det är ofta stora investeringar som behöver göras och som gör det svårt att rekrytera och behålla frivilliga fjällräddare. Många duktiga kandidater tvingas att avstå från uppdraget som fjällräddare av ekonomiska skäl.

Det innebär att Sveriges fjällräddare tillhandahåller utrustning åt svenska staten för relativt stora summor varje år. Därför är det angeläget att se över hur uppdragsrelaterade kostnader för nödvändig utrustning hanteras och om nuvarande ersättningssystem ger fjällräddarna rimliga ekonomiska förutsättningar att utföra sitt uppdrag, inte minst för att yngre fjällräddare ska våga ta lån, köpa utrustning och börja engagera sig i fjällräddningen.

Det behöver därför klarläggas hur nuvarande skatte- och ersättningsregler påverkar fjällräddarnas möjligheter att bära kostnader för nödvändig utrustning samt om reglernas praktiska tillämpning innebär att betydande uppdragsrelaterade kostnader ändå belastar den enskilde.

För att träna och hålla sig uppdaterad om aktuella förhållanden måste rekognoseringsturer i terrängen göras med jämna mellanrum. Kostnaden för detta betalas idag med egna medel. Därför behöver ett ekonomiskt stöd för ersättningsberättigad rekognosering införas. Detta för att säkerställa att när någon hamnar i nöd ska man veta att hjälpen hittar dit, oavsett var i landets fjällområden man befinner sig. Därför är en översyn och ändring av stödvillkoren nödvändig.

Snöskoter, fyrhjuling och släpvagn är stora investeringar. För att säkerställa att alla fjällräddare har utrustning som uppfyller Polismyndighetens krav på säkerhet, operativ tillgänglighet och driftsäkerhet bör ett investeringsstöd införas.

Sammanfattningsvis bör riksdagen ge Polismyndigheten i uppdrag att, i dialog med fjällräddarnas företrädare, kartlägga fjällräddarnas uppdragsrelaterade utrustningskostnader och bedöma om befintliga ersättningar säkerställer en långsiktigt hållbar utrustningsförsörjning samt rekrytering av fjällräddare. Vidare bör regeringen låta utreda en långsiktigt hållbar modell för finansiering av den utrustning som fjällräddare behöver för sina uppdrag, med beaktande av möjligheter till kostnadsersättning, investeringsstöd och gemensamt tillhandahållen utrustning, samt verka för att nödvändig och av Polismyndigheten godkänd rekognosering omfattas av tydliga villkor för ersättning för skäliga kostnader och tidsåtgång som är direkt hänförlig till sådan rekognosering.

Fjällräddningen utgör en unik nationell beredskapsresurs som bygger på frivilliga insatser och lokal kompetens. Om staten ställer långtgående krav på utrustning och tillgänglighet bör det också säkerställas att de ekonomiska villkoren är långsiktigt hållbara. Utan sådana förutsättningar riskeras både rekrytering, kompetensförsörjning och den operativa förmågan att genomföra räddningsinsatser och eftersök i övriga delar av landet. Därför bör regeringen vidta de åtgärder som anges i motionen.

Elise Ryder Wikén (M)